

בלבבי ארבע יסודות

שואל לעניין מבט מבחוץ על עולם ארבעת היסודות

רקע: שבוע שעבר התחיל צבי להביא מקורות לכך שרבותינו באמת השתמשו במבט "ארבעת היסודות" בכדי להבין את כוחות הנפש, והוא הביא מקורות מדברי חלק מהראשונים, ושכן מבואר בהרבה מאוד מקומות בזהר. אבל בסוף השיחה גרשון ביקש מקורות יותר "למעשה", לא רק מספרי הראשונים או הוזהר...

צבי: בוא נמשיך כפי סדר הדורות, ואני רוצה להקדים כאן משהו על סדר ההשתלשלות של תורת האגדה. כשזה מגיע להלכה, כולנו יודעים שהיו "תקופות" שונות. יש תקופת הראשונים, תקופת האחרונים, וכו'. בדרך כלל רגילים להגדיר שתקופת הראשונים הוא עד הטור ותקופת האחרונים מזמן השלחן ערוך, וביניהם יש "תקופת ביניים"... אז על דרך זה היו גם בתורת האגדה תקופות שונות. אפשר להגיד שהיו גם כאן שלש תקופות קרובות: תקופת הראשונים עד לגילוי הוזהר, תקופת האחרונים שאחרי גילוי קבלת האריז"ל, ותקופת ביניים ביניהם...

גרשון: גילוי הוזהר ותורת האריז"ל שינה את כל מהלך האגדה והמוסר עד כדי יצירת "תקופה חדשה"?

צבי: בלי שום ספק! הדבר ניכר בעליל לכל מעניין בספרי רבותינו. בתקופה שלפני גילוי הוזהר, רוב הראשונים שכתבו על ענייני אגדה נטו הרבה אחרי החקירה והמחשבה, ועפ"ז בנו גם את תורת המוסר שלהם. קח למשל את ספר חובות הלבבות, שמביא כמקור לכל דבריו, בנוסף לתנ"ך ודברי חז"ל, גם את "השכל"... וכן נהגו הרבה ראשונים אחרים. ואפילו ספר הכוזרי שאינו נכנס ל"חקירה", אבל הוא גם בנוי הרבה על שכל אנושי.

יעקב: אתה כולל בכלל הזה גם את הרמב"ן ורבינו יונה?

צבי: ידוע שרבינו יונה התנגד מאוד לדרך החקירה, וספריו באמת בנויים רק על

ההתעמקות בפסוקי התנ"ך ודברי חז"ל. והרמב"ן היה כידוע ה"מתווך" במחלוקת שהיה בין שתי המחנות של אלו שנטו לחקירה ואלו שהתנגדו אליה, והוא משתמש בשני הסגנונות. בנוסף היה לרמב"ן גם מסורה של תורת הקבלה, אלא שהוא נזהר שלא לגלות ממנה כ"כ...

אולם, בתקופה שלאחר האריז"ל נשתנה המהלך של תורת האגדה מן הקצה עד הקצה. מאותו זמן ואילך התבטלה תקופת השכל האנושי במידה מרובה מאוד, ספרי האגדה בנו הרבה על ספרי הקבלה. קח לדוגמא את השל"ה הקדוש או הראשית חכמה... ואחרי תקופה קצרה הגיע תנועת החסידות, שכולה בנויה על יסודות הקבלה...

גרשון: אבל מה זה קשור למוסר? לא נראה לי שתנועת המוסר קשור בכלל לקבלה...

צבי: האמת הוא שר' ישראל סלנטר למד קבלה, ועוד נדבר ע"ז... אבל אתה צודק שהמוסר כמעט לא משתמש להדיא בקבלה. וזה לא במקרה... השתלשלות הדברים הוא כך: אחרי האריז"ל התפשטה הקבלה בצורה רחבה מאוד, אלא שאז אירע המעשה של שבתי צבי שר"י שעורר התנגדות חריפה ללימוד הקבלה. באותו דור הייתה המחלוקת הידועה בין ר' יהונתן אייבשיץ והיעב"ץ, כאשר היעב"ץ הזהיר מאוד נגד התפשטות הקבלה ונטה במקומו לחקירה, ע"ד הראשונים.

אגב, חשוב לציין שהיעב"ץ מאריך על עבודת המידות ע"פ ארבעת היסודות - אריכות "למעשה" שעוד לא ראיתי כדוגמתה בשום ספר אחר! ומן העניין לציין שר' ירוחם מציין אליו ב"דעת תורה"...

יעקב: גם לרמח"ל התנגדו...

צבי: כן, אבל בסוף הוא הנחיל לכלל ישראל את ה"מסילת ישרים", שנתקבלה אצל כולם, ללא יוצא מן הכלל. וידוע שר' ירוחם אמר שכל המסילת ישרים בנוי ע"פ הקבלה, אלא שהרמח"ל הוריד את הקבלה לדרך של עבודת

ה' שהוא דבר השווה לכל נפש. **עכ"פ** על דרך זה, גם כשהופיע תנועת החסידות הבנויה ע"פ הקבלה התעוררה נגדו התנגדות של "המתנגדים", ע"פ הגר"א. והמצב הזה נמשך לכמה דורות, ו"תנועת המוסר" קמה בתוך מחנה "המתנגדים", והנחיל לנו את "תורת האגדה" ע"פ דרכו של הגר"א. זו הסיבה שתורת המוסר אינו משתמש להדיא במקורות מהקבלה, כי גם זה היה חלק מהמסורה מאת הגר"א שלא להנחיל את הקבלה להמון עם ככה... אבל ברור לכל מי שלמד משהו מתורת הגר"א שכל דבריו באגדה בנויים על כל התורה כולה, ובפרט על תורת הקבלה. ועוד נגיע לזה בקשר לארבעת היסודות...

יעקב: אז אם הבנתי נכון, אתה אומר שכל תורת האגדה השתנתה מאז תקופת האריז"ל, הן בצורה ישירה - כמו אלו שהושפעו ממנו ובנו את דבריהם ע"פ הקבלה, והן בצורה עקיפה - כמו אלו שהתנגדו לקבלה, ובנו את דבריהם ודרכם "לאפוקי" מדרך הקבלה, שגם הם הושפעו ממנו במידה לא מבוטלת...

צבי: נכון... וכן אלו כמו הרמח"ל שהלבישו את הקבלה בצורה "השווה לכל נפש"...

גרשון: בסדר. אז מה כל זה קשור לארבעת היסודות?

צבי: כי חוץ מכתבי האריז"ל, ר' חיים ויטאל הנחיל לנו עוד משהו - ספר "שערי קדושה", שהוא ספר מוסר משלו. וזהו, למעשה, המקור היסודי ביותר בעניין השימוש ב"ארבעת היסודות" לעניין עבודת המידות, שעליו בנו כל בעלי המוסר, העבודה, והחסידות, מכל החוגים שבאו אחריו.

(...המשך בס"ד שבוע הבא)

שאלות שנשלחו למערכת לימוד בקיאות

שאלה:

לכבוד מערכת ארבעת היסודות,

שבו האדם רק מסתובב סיבוב אחר סיבוב, פעם אחר פעם. ולכן, כשאדם נכנס לסדר לימוד כזה ומתחיל להתמיד בו, כבר בהתחלה יש סיפוק מסוים של "השגת השלימות", כי הוא כבר נכנס ל"מסלול" של שלימות.

מכאן יסוד העפר יש באדם כח של בניין, שגורם לאדם ליהנות מלבנות דברים שלב ע"ג שלב. מכוח כך, האדם נהנה להתקדם לשלב השני כשהוא מרגיש שהשלב הראשון כבר בנוי ומיוסד אצלו, ושהשלב השני בנוי על השלב הראשון. אחת מהדרכים לפתח תחושה כזו בסדר לימוד היא להתחיל כל סדר לימוד בחזרה על מה שלמד אתמול, ושוב להמשיך מתוך הלימוד של אתמול ללימוד החדש של היום, כך שהלימוד החדש הוא תמיד בנוי על הלימוד הישן שכבר בנוי אצלו. דרך נוספת יכולה להיות שלפני שהאדם לומד מסכתא בגמרא, הוא ילמד אותה קודם לכן במשניות עד שירגיש שהמשניות כבר קנויים אצלו. ע"י כן, כשהוא מגיע לסוגיות הגמרא הוא ירגיש שהוא מתקדם ובונה עוד שלב על גבי מה שכבר היה קנוי לו, וזה יתן את הסיפוק הזה של "בנייה" שלב ע"ג שלב. [יש כאן באמת שני כוחות. יש כח של בניין שלב ע"ג שלב, ויש גם כח של "רוצה אדם בקב שלו", שאחרי שהאדם מרגיש שהוא "קנה" את השלב הראשון, וזוהי "שלו", זה נותן לו סיפוק להתעמק ולהרחיב עוד באותו עניין. גם הכח הזה של "קניין" שייך ליסוד העפר.]

כנגד יסוד הרוח, האדם יכול להנות מלגלות את "תנועת" השקלא וטריא של הגמרא, ולהפשיט אותו מהפרטים שמסביב. ונסביר: כל סוגיא בנויה מ"תהליך" מסוים - למשל, יש דין במשנה, והגמ' מקשה סתירה מברייטא, אז מביאה תירוץ ראשון, מקשה ע"ז קושיא, מביאה תירוץ שני, וכו'. מסביב לכל ה"תהליך" הזה ישנם הרבה חשבונות, דקדוקים, סברות, וכו'. אבל מכוח יסוד הרוח, האדם נהנה מלגלות ולהתמקד בעצם התהליך של הסוגיא, מה קרה בשלב א', ב', ג', וכו'. [לפעמים האדם יכול ליהנות מבירור תהליך הסוגיא אפילו אם נשאר הרבה נקודות מסביב שהוא אינו מבין, כי לפחות הוא מבין את צורת ה"ציר המרכזי" של תהליך השקלא וטריא שבסוגיא.] ובאופן מעשי, האדם הנהנה מכך יכול לכתוב לעצמו סיכומים כאלה שמסכמים את כל השלבים שבסוגיא, או הוא אפילו יכול לקחת גמרא משלו ולרשום בפנים איפה מתחיל כל שלב ושלב משלבי השקלא וטריא, וכדו'.

כנגד יסוד המים, האדם נהנה מלגלות חיבור בינו לבין הלימוד. מכך, האדם יכול ליהנות מכל מיני הערות קטנות שמתעוררות אצלו באופן טבעי במשך הלימוד. כמובן שבלומד בקיאות אין אפשרות להתעכב על ההערות האלו, אבל גם בלי להתעכב האדם יכול להחזיק אצלו מחברת וכדו', וכל פעם שמתעוררת אצלו הערה מעניינת, לרשום אותה במחברת. ההערות האלו יכולים להיות מכל מיני סוגים - קושיא או שאלה על הגמ', חקירה איך להבין דין מסוים, ראייה לאיזו חקירה שהוא פעם שמע, משמעות מהגמרא למשהו שהוא היפך הגירסא דינקותא שלו, וכו'. עצם ההנהגה לכתוב את כל ההערות האלו יכולה לגרום שיתעוררו אצלו עוד ועוד הערות מעניינות, וההערות האלו שמתרבות אצלו כל הזמן יכולות לתת לו סיפוק גדול ולחבר אותו ללימודו גם אם הוא איננו מתעכב עליהן הרבה זמן.

בהצלחה רבה!

אדם שעיניו הנאות בלימוד הוא מלימוד בעיון, אבל יש לו גם זמן ניכר קצוב ללימוד בקיאות כדי לקבל ידיעות וכן כדי לא לשכוח את מה שהוא כבר למד, אלו דרכים ניתן להציע לו בכדי להתחבר ללימוד הבקיאות, למרות שהוא לימוד הרבה יותר פשוט ומהיר ממה שהוא אוהב?

תשובה:

לפני שננסה להשיב על השאלה, נדגיש שתי נקודות חשובות שנכתבו כבר בתוך השאלה.

השואל הניח בשאלתו שלימוד הבקיאות הוא לימוד חשוב, ואכן מצינו בחז"ל ששיבחו מאוד הן את לימוד הבקיאות - "הס ואח"כ כתת" (ברכות סג.), "ליגמר איניש והדר ליסבר" (שבת סג.) - והן את לימוד העיון - "קרא ושנה ולא שימש ת"ח הרי זה ע"ה" (סוטה כב.). ואף שמצינו שהיו חלק מהחכמים שהיו בגדר "סיני" [בקיאים] וחלק מהחכמים שהיו בגדר "עוקר הרים" [בעלי עיון ופולפול] (עי' הוריות יד.), ודאי שלכל אחד הייתה שלימות של שני החלקים האלו גם יחד, וכל ההבדל שביניהם היה רק לאיזו דרך הם נטו יותר. ממבט ארבעת היסודות, לימוד במהירות לקבל היקף רחב מקביל בעיקר ליסוד הרוח, ולימוד בעיון, שנשאר במקום אחד ומתעמק שם עוד ועוד, מקביל בעיקר ליסוד העפר. אבל כמובן, בכל סוג של לימוד יש חלקים שמקבילים לכל אחד מארבעת היסודות.

נקודה נוספת שנכתבה בתוך השאלה היא שהשואל לא הסתפק בידיעת חשיבותו של לימוד הבקיאות, אלא שביקש לדעת גם איך להתחבר ללימוד הזה. וזו ג"כ נקודה חשובה מאוד, שבכל לימוד שהאדם לומד הוא צריך את שני החלקים האלו. מצד אחד, האדם צריך שיהא לו רצון להתמסר ללימוד מכח הכרת חשיבות הלימוד, וזה מה שיגרום לו ללמוד גם כשמאיו סביבה הוא לא מרגיש טעם וחשק בלימוד. אבל בד בבד האדם צריך גם לפתח אהבה ללימוד שלו. בלי אהבה כל לימודו של האדם אינו אלא אסיפת מידע מבחוץ, שהאדם יכול לזכור בשכל אבל הוא לא מתחבר אליו בלב. בנוסף, בלי אהבה האדם בדרך כלל אינו מצליח להתמיד בסדר לימודו לאורך זמן. [ממבט ארבעת היסודות, הכרת חשיבות הלימוד מקבילה ליסוד האש, וקניית טעם בלימוד והתאחדות איתו מקבילה ליסוד המים].

עכשיו ביחס לשאלה איך ניתן למצוא טעם בלימוד הבקיאות, ננסה להציע ארבעה רעיונות כלליים, המקבילים לארבעת היסודות:

מכאן יסוד האש יש לאדם שאיפה ל"שלימות", וכדברי המסילת ישרים פ"ד "כי רק השלימות הוא הדבר הראוי שיחמד... ולא זולת זה". מכך טבע זה, האדם מוצא יותר חשק להשקיע את עצמו במשהו כשהוא מצפה שבסוף ייצא לו מהשקעתו "דבר שלם". ולכן, כלפי לימוד הבקיאות, האדם יכול להקפיד תמיד לגמור כל מסכתא שהוא מתחיל, וכן לבנות תוכנית לסיים סדר שלם, או את כל הש"ס, או לחזור על כל המסכתות שהוא כבר למד, וכדו', כך שהוא ירגיש כל הזמן שהוא בדרך לשלימות מסויימת.

עוד פן שיש לטבע הזה של בקשת ה"שלימות", הוא המושג של סדר לימוד הבנוי בצורה של "מעגל" שחוזר על עצמו [כמו לימוד פרשת השבוע או לימוד דף היומי]. הייחודיות שיש בסדר לימוד כזה היא כי כל מעגל מסמל שלימות, כי זה היקף "שלם"

שבעים כוחות הנפש לגר"א - אש

שורש ההחשכה של האש - ביצירתה מן המים הבאים על מקומה

האא"ס, וכאשר מסתלק האא"ס, נעשה חלל. ואז מה יש כאן? חושך. זה החושך השורשי שקדמה לד' יסודות.

בעומק, גהנום נקרא חלל. רק שמי שנמצא בחלל שהוא מילא אותו, אז הוא לא נמצא בגיהנום, ומי שמאבד את המילוי, אז הוא נמצא בחלל של גהינום. בגיהנום לא נתחדש חלל. יש רק חלל אחד, שזה החלל של גהינום שנברא קודם שנברא העולם. רק שאם האדם ממלא אותו בחכמה, אז "חכמת אדם תאיר", ונסתלק ממנו החלל, ומחזיר את הרשימו מהאור ראשון. אבל מי שלא ממלא את החלל בתפיסה שלו, אז זה הופך להיות חלל של גהינום.

מצד כך, מצד החלל הראשון, יש חושך שקודמת לד' יסודות. זה אש חשוכה, החושך שבאש, היא חושך הנלווה על האש. אבל אש השכינה שנקרא אש אוכלת אש - זה החושך הראשון, קודם שנברא העולם.

אבל החושך שבאש שנוולדת עם המים - זה מה שנברא ביום שני דמעה בראשית. הרי ביום שני נחלקו המים, וכמו שהמים נחלקו אז, גם האש נחלקו. מעיקרא היה הכל מלא מן המים. ביום שני נברא הרקיע להבדיל בין מים למים, ואז נעשו מים עליונים ומים תחתונים - אז המים הגיעו למקום של האש. מכך כך נברא אש הגהנום. האש היא תולדת מים, כי המים עלו למקום האש - ביום שני. אז נעשה חלוקה של המים, ומשם נברא אש הגהנום. כי אז נברא שמים, אש ומים - כי אז נברא מים 'עליונים'.

קודם כך לא היה מושג של מעלה ומטה. מעיקרא היו מים שממלאים את הכל. אז לא היה מציאות של אש למעלה ומים למטה. המים היו ממלאים את הכל - שם לא היה מעלה ומטה. רק ביום שני דבראשית שנחלקו המים למים עליונים ומים תחתונים, אז נתחדש שיש מעלה ומטה. המים התחתונים נשארו במקומם - זה ואד יעלה מן הארץ. אבל המים העליונים לקחו מקום שאיננה שלהם. כאן נתחדש שורש יצירת האש, כאן נתחדש אש הגהינום.

חללו של גהינום שנברא קודם שנברא העולם - זה האש החשוכה שהיא החושך היסודי, החלל, סילוק האא"ס. וביום שני דבראשית נברא אור דגהנום - זה סוג שניה של אש.

(המשך בגיליון הבא)

שורש האש לא מאירה, אלא היא חשוכה. זה אש היסודית, אש חשוכה. אבל האור שבאש, מה שהאש מאירה, זה אינו עצם האש, אלא צירוף לאש. מדוע?

כל מציאות של אש נולד ממקום של החשכה. בחידוד יותר, כאשר המים יורדים מטה, זה מקומם להיות למטה, אבל הם באו מרוח. אז בעצם המציאות שלהם, הם באים למקום של התנגדות, כי הם באים למקום של האש. המים יורדים למטה ונוגעים במקום האש, ומכך כך האש כל הזמן מתנגד. שורש יצירת האש מן המים הופך את האש למציאות של התנגדות, כי האש נוצרה ממקום של התנגדות.

מצד כך, כל התנגדות היא היא החשכה. סתר מלשון הסתר, ומלשון סתירה. עיקר הסתירה הוא בין אש ומים. כי המים הגיעו ממקום הרוח, ממקום שלמעלה. שורש יצירת האש בא ממקום של סתירה. ולכן שורש האש שנבראת היא בעצם חשוכה, לא אש מאירה. אחרי כן נברא האור שבאש נברא, אבל זה לא עצם מציאות האש, זה רק התלבשות על גבי דבר הקודמת.

שני סוגי חושך האש - חללו של גהינום ואש הגהינום

אבל בעומק יותר, האש היסודית שהיא אש חשוכה, שנקראת חושך, היא למעלה מד' יסודות. החושך שבאש קדמה לד' יסודות. מצד כך, על החכמה שנקרא אור, נאמר "והחכמה מאין תמצא", שהחכמה בא ממקום חושך. אבל בעומק יותר, החושך שבאש קודם לד' יסודות.

השחור, החושך - הוא ראשית תחילת הויה. יש שני אבחנות של אש. יש את חללו של גהינום, שנברא קודם בריאת העולם. זה החושך שבאש, כי החושך השורשית שבאש נברא קודם שנברא העולם, כמו שאומר הרמב"ן בבראשית. החושך שבאש קדמה לד' יסודות, זה נקרא חללו של גהינום.

לעומתו, אש הגהנום, שנקרא צלמות, שהוא בחינה של "חשכו המאורות" - זה כבר נברא ביום שני של הבריאה. אבל זה לא החושך השורשית. זה האור שבאש.

'חללו של גהינום' - זה החושך שבאש, החושך היסודי קודם שנברא העולם. כביכול קודם שנברא העולם היה את

מהות מדת הקנאה - קנאת התחתון לעליון

ניתן דוגמא נוספת להדבר.

בהתורה, מדת הקנאה התגלה תחילה אצל האחים כלפי יוסף. רבותינו אומרים רמז לדבר - "יוסף" בגמטריא "קנאה". ונאמר בו "ויקנאו בו אחיו". ומה היה השורש של קנאת אחים ליוסף? מחמת שכל לידתו של יוסף באה מ"ותקנא רחל באחותה", וכמו שרש"י הביא, כאשר לאה ילדה שלשה בנים, היא נותנת את חלקה ב"ב שבטים, ובתחילה חשבו שיהיה ג' שבטים לכל ארבעת נשי יעקב אבינו, וא"כ בלדית בן השלישי שלה, לאה כבר נוטלת את חלקה. אבל כאשר לאה ילדה את יהודה, הבן הרביעי שלה, נמצא שלא נטלת יותר מחלקה שלה. ודייקא אז נאמר ותקנא רחל באחותה.

בסדר הדבר, היה צריך להיות "גדול לגדולה וקטן לקטנה", וא"כ מי שייך ליעקב? רחל. היא נקראת עקרת הבית של יעקב אבינו, ושרחל נתנה הסימנים לאחותה, לאה קדמה ונכנסה תחילה במקום רחל. אבל לאחר שזה התקיים שלא נישאת ליעקב לפני נישואי רחל, ולא נגזרה גוברת ונוטלת יותר מחלקה, מכאן ולהבא לאה היא העיקר ולא רחל, ולא רק שרחל היא לא העיקר עכשיו, אלא לאה באה לעקור את מקומה של רחל, וזה היפוך היוצרות לגמרי. על זה חל ותקנא רחל באחותה. העיקר הפכה להיות טפל, והטפל הפכה להיות עיקר.

זה לא שרחל קינתה בלאה כי לאה נטלה יותר מחלקה ולוקחת גם את חלקה של רחל. אלא כי שורש הדבר צריך להיות שהעיקר צריך להיות רחל, וזה אליבא דאמת, כי רחל נקראת עקרת הבית, ולא לאה לא נקראת עיקרה של בית, וכשלאה באה ונהפכת במדת מה יותר כעיקרה של בית - על זה חלה בעומק ותקנא רחל באחותה.

יש עוד דוגמאות להדבר. אמרו חז"ל שכאשר האדם נושא את אשה קטנה, ולאחריה נושא עוד אשה, אם האשה השניה היא יותר גדולה, האשה הראשונה הקטנה לא מתקנא בהגדולה. אבל אם הוא נושא עוד אשה קטנה, אז הראשונה הקטנה מתקנא באשה השניה. מה ההבדל? כי אם השניה היא

קטנה אז למה הוא נושא אותה? על כרחך משום שמצאה בה משהו יותר גדול, ולכן הראשונה מתקנא בה.

יש עוד דוגמאות על דרך זה, אבל היסוד ברור. הגדרת הקנאה היא לא שהתחתון מתקנא בהעליון. אלא הגדרת הקנאה היא שהתחתון מתקנא בעליון אם התחתון תופס לתפיסתו שלו שהעליון צריך להיות תחתון, ושהוא התחתון צריך להיות עליון. על זה חלה מדת הקנאה.

בדקות יותר, מדת הקנאה היא לא רק שהתחתון מקנא בעליון ממנו ותופס שהוא התחתון צריך להיות העליון. אלא כל קנאה שורשו באותיות קנ"א, קן א', כלומר, כל תחתון שיש על גביו עליון, והתחתון מקנא בעליון - הוא מחמת שהעליון עלה על גבי התחתון, ומכוחו הוא הצליח לעלות למעלה. משל לאדם שעולה על סולם ועל ידי כן מגיע להעלייה. כל תחתון שמקנא בעליון בעומק מקנא בכך שהעליון עלה על גבי התחתון - העליון דרך עליו, ומכח כך העליון מגיע לעליון.

וזהו העומק של ותקנא רחל באחותה. איך לאה נכנסה לביתו של יעקב? כל עלייתה שמה היה על ידי רחל. לא רק שלא נכנסה במקום רחל ועלתה על גביה. אלא איך היא עלתה? רחל היתה הסולם שעל גביה עלתה לאה. וזה עומק מדת הקנאה של התחתון כלפי העליון - לרק שהתחתון תופס שהעליון צריך להיות תחתון ממנו, אלא שהתחתון תופס שכל העלייה של העליון היה על ידי שדרך עליו. התחתון נעשה שליבה שעל ידו יכול העליון לעלות עליו, ועל זה התחתון מקנא בהעליון - זה עומק הקנאה. לא מקנא בכך שהעליון הגיע למדרגה גדולה ממנו. אלא מקנא בהעליון כי הוא נעשה קן, כלומר, בית שעל גביו העליון עלה.

(רש"י אומר על ותקנא רחל באחותה, שרחל קינתה במעשיה הטובים של לאה. איזה מעשים טובים? זה מעשים טובים של לאה על ידי שלא עלתה עליה.)

עומק קנאת סופרים

לפי"ז נבין מה ההבדל בין קנאת סופרים לקנאה שאיננה קנאת סופרים.

חז"ל אומרים, "קנאת סופרים

תרבה חכמה". כל קנאה יסודה שיש שני מדרגות. כל קנאה נבנית על סוד ההדרגה. אם יש השתוות, אין קנאה. אם יש הדרגה, אז חלה מציאות הקנאה.

בהגדרה פשוטה, קנאת סופרים ענינה, כמו שפלוני עלה גם אני יכול לעלות, וקנאה שאיננה קנאת סופרים היא, שפלוני הצליח ואני לא הצלחתי, ואינו רוצה שאני תחתיו.

אבל בהגדרה ברורה יותר, קנאת סופרים היא, שכמו שפלוני עלה על גבי ואני נעשה קופה לו לעלות על גבי, כך אני יכול לעלות. אני נעשה כסא, קופה, שליבה, סולם שעל גביו הוא עולה, ואם הוא עלה באופן כזה, גם אני יכול לעלות באופן כזה. לא שאני רוצה לעלות עליו, אלא אני רוצה לעלות איליו. זה קנאת סופרים תרבה חכמה.

בלשון הבעל שם טוב, אדם שנעשה כלי לדבר, הוא נעשה חלק ממנו. נמצא שמה שאני מקנא בו ואני רוצה לעלות איליו, זה מכח מה שהוא עלה על גבי.

לדוגמא, אם אדם רואה מי שהוא תלמיד חכם יותר גדול ממנו, זה לא יפריע לו. רק אם הוא עלה ודרך על גבו והשתמש בו ככלי לעלייתו - אז חל הקנאה כלפי התלמיד החכם הזה, כי אז התחתון תופס שעליית העליון היה דריכה על גביו, שהעליון משתמש בי כשליבה וככלי לעלייתו - הוא עלה דייקא על גבי.

זה לא עלייה לעצמה שאם הוא הצליח, אז גם אני רוצה להצליח. זה אדם שלא רוצה לעלות למדרגת העליון ממנו אלא אדם שרוצה לעלות למעלה ממי שנמצא למעלה ממנו. וזה רק תפיסה שטחית של קנאת סופרים תרבה חכמה.

ההגדרה הברורה של קנאת סופרים תרבה חכמה הוא, שאני רוצה לעלות איליו. למה דוקא איליו ולא אל מדרגת עלייה של אחרת ממנו? כי זה עלה על גבי, ומכח כך גם אני יכול לעלות.

(אמנם הקנאת סופרים, על אף שהיא קנאה מתוקנת, היא לא הקנאה הקדושה השלימה, והיא לא התיקון השלם למדת הקנאה. הקנאה השלימה מגיע מעומק הנשמה הטהורה המחפשת את האמת לעצמה, ולא במערכת של קנאת סופרים. ובעה"ת נדבר בזה בהמשך.)

(המשך השיעור בגיליון הבא)

פרק טו' רוח דאש

הקלוקל

שמלבד כך שהוא רוצה את חלקו הוא רוצה גם את חלק חברו, אמנם יש יותר נפול מזה, שעיקר מבטו אל חלקו חברו ולא אל חלקו שלו מחמת שאינו מעריך את חלקו שלו.

אפרים'.
וכתב במלבי"ם ז"ל: המקנא בזולתו להיות נכבד כמוהו, ולא יעורר איבה, עכ"ל.
ועיקרה של הקנאה הוא

רוח - תנועה, אש - עליה, מים - קנאה.
כתיב (ישעיהו, יא, יג) 'וסרה קנאת אפרים וצוררי יהודה יכרתו, אפרים לא יקנא את יהודה, ויהודה לא יצר את

התיקון

בגר"א (אדרת אליהו, יונה, א, ב) וז"ל, עוה"ב, שבטוח שלא יקחו ממנו (את חלקו) וכו', ולכך אמרו, עוה"ב אין בו קנאה ושנאה, עכ"ל.
וה'עטרות' שבראשיהן זו היא הדבקות בבורא, שכל יחיד משיג שורשו וחלקו בדבקות בקב"ה, כי כל יחיד ויחיד יש לו שורש פרטי ואופן פרטי כיצד דבק בבוראו, וכמ"ש רבינו שם טוב - (אבות, ו, ה) וז"ל, אלא צדיקים יושבין ועטרותיהן בראשיהן, ונהנים מזיו השכינה - והכתרים והעטרות הוא דבקות באלהות, עכ"ל.
ומאחר שיש באדם קנאה לכן עצמותיו מרקיבים, בבחינת "רקב עצמות קנאה" (ועיין, שער הגלגולים, הקדמה כג), כיון שאין תכלית בקיומם לעת"ל, אולם עצם הלז שאין בו קנאה ממנו שורש תחיית המתים לעת"ל.

וחלק חבירו, ולכן יש קנאה להשיג חלק חבירו, ואפי' באופן מתוקן - בבחינת קנאת סופרים תרבה חכמה, וזהו בחינת יוסף שהיה בן זקונים, יניק וחכים, כמ"ש בתרגום, ולכן ויקנאו בו אחיו - בחכמתו, ויוסף בגימטריא קנאה, (כמ"ש בעמק המלך, שער י"ד, פרק ס"א, ועיין שער ההקדמות, דף נג, ע"א, ושער הפסוקים פרשת ויצא).
אולם לעת"ל כל חשקו ורצונו להשיג חלקו בלבד, ושם לא שייך קנאה כלל, וכמ"ש חז"ל (ברכות, י, עא) מרגלא בפומיא דרב העוה"ב אין בו לא אכילה ולא שתיה ולא פריה ורביה ולא משא ומתן ולא קנאה ולא שנאה ולא תחרות, אלא צדיקים יושבים ועטרותיהן בראשיהן ונהנין מזיו השכינה, והיינו שכל אחד מחובר לשורשו וחלקו וכמו שמפורש

ושורש שלמות תיקון הקנאה כמו שכתב הרמח"ל (גנזי רמח"ל בקיצור לספר גנזי המרכבה) וז"ל, כאשר יש קנאה ותחרות בתחתונים, אין כל אחד ממלא תפקידו הראוי לו, וכבוד שמים נשפל, אכן "שורשו וחלקו של כל אחד יתגלה לו לעתיד", כדי שיקבלו כל בני האדם מעלתם כראוי לכל אחד, ולא ירצו מעלה אחרת, וסוד זה וסרה קנאת אפרים, עכ"ל.
וכאשר כל היותו להשיג "שורשו וחלקו" תולדתו היא שסרה הקנאה, כי אינו מחפש כלל וכלל חלק חבירו אלא חלקו בלבד, ואינו מחפש להשיג את כבודו של זולתו, אלא מחפש את הכבוד האמיתי, והכבוד האמיתי של הנברא בהיותו משיג חלקו ושורשו.
ובעוה"ז יש רצון להשיג חלקו

רכישת ספרי הרב
ספרי אברמוביץ
משלוח ברחבי העולם
03.578.2270
USA 718.871.8652
books2270@gmail.com

כל החומר
שמופיע
בגיליונות
מידי שבוע
יוצא לאור לראשונה

קו ישיר לשמיעת
שיעורי מורנו הרב
שליט"א
ב'קול הלשון'
ישראל 073.295.1245

לקבלת העלון
בדוא"ל
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון
בפקס 03.548.0529

© כל הזכויות שמורות
'בלבבי משכן אבנה'
טלפון 052.763.8588
פקס 03.548.0529
bilvavi231@gmail.com

הדשא הירוק של השני

מלא שכל הנכנס לשם יוצא בתוך שנה בקי בנסתרות התורה ובכוונות התפילה. אולם כבר לאחר שתי שיעורים בהם הוא הרגיש מנותק מכל וכל, אך כאשר רגלו דרכה על מפתן דלת הבניין לקראת בואו לשיעור השלישי, הוא נפגש בידו וותיק מהזן של יודעי כל, הלה צחקק וגיחך כשהוא מסביר לו בטוב טעם ששיעורים מעין אלו לא יוצא דבר, מקסימום פרנסה טובה, וכמובן כל זאת בצירוף מוכנות והסכמה להרחיק לערי הפריפריה ולחיות בפרצוף כפול...

'בכדי' ללמוד קבלה' המשיך הלה להטעים בנימה של הבנה, 'עליך להשקיע בלימוד ספרי הרמח"ל העמוקים, לאחר מכן ללמוד גם את חשבונותיו של הרש"ש גדול המקובלים, וכדובדבן שעל גבי הקצפת להוסיף נופת צופים לינוק מתורתם של גדולי החסידות, אולם משיעורים אצל אנשים מעין אלו - דבר לא יצא ובוודאי שלא תצא מרוצה'.

'ר' אברהם אבא חזר לביתו עצוב ומאוכזב, ובתחילה באמת ניסה את העצה וקנה סט ספרי הרמח"ל, אולם תוך זמן קצר הוא הבין כי גם משם לא יצמח דבר. הוא חש כי חסרים לו עוד מאות הקדמות ועשרות הבנות רק כדי להיחשב כמתחיל בתחום.

ומני אז עזב ר' אברהם אבא את העסק בדברים הנסתרים, ושב מיד לספריו המוכרים והוותיקים.

'ר' אברהם אבא שהיה איש בר מעלה, מודע וקשוב היה להלכי רוחו באופן סדיר, וכל זאת מאחר שהיה מפשפש במעשיו תדיר, וכך גם הפעם, הוא התעלם אף מהתנודות הקלות והעדינות שבנפשו מתעתעות.

היה ברור לו כשמש בצהרים שלפי ערכו ומעמדו אפילו הרגשה שכזו לא יכולה להיות כדבר הגיוני שמתקבל על הדעת.

סיפוק ותענוג הרי לא חסר לו, הוא עמל ויגע ומטה את שכמו לסבול, וכל זה בוודאי ממלא את נפשו בחיות ושמחה.

ואיך קרה שעם כל זאת עדיין מרחפת

ששכנו היה מנתק את עצמו מהגמרא בכוח בכדי לאגור כוחות ליום המחרת.

לא הייתה צפויה כל הפרעה אם אכן כל אחד היה שם עיניו וליבו במרחב העולם האישי שלו, זה בכתבי האר"י, בתיקונים, בגלגולים, בכתובת שמות וקמעות, ורעהו לעומתו, בדברי התנאים והאמוראים יחד עם פלפוליהם של רבותינו האחרונים.

והאמת, שהערכה והערצה רבה שררה ביניהם, אלא שאדרבה, זה עצמו גרם לבעיה הגדולה.

'ר' אברהם אבא היה שקוע בעולמו כשראשו ורובו מונח בפלפולי הסוגיות וכתובת חידושי, אולם הפרעה אחת העיבה על נפשו, והיא - שכנו רבי ינון.

בכל יום, בעת שהיה ר' אברהם אבא יוצא מביתו לעבר בית המדרש למסירת חבורה או ללימוד חברותא, כאשר לרגע קט היה מביט לכיוון הדלת ממול, הרגשה עוקצנית הייתה צובטת את לבו, מין תחושה בלתי נעימה שמאפילה ומחסרת משלמות האווירה הטובה.

מעשיו ועיסוקו של השכן היו מעלים הרהורים ותהיות בלבו של ר' אברהם אבא, 'מה עושה כעת שכני היקר רבי ינון, לבטח נעשים שם תיקונים בעולמות גבוהים, ואף נשמתו משוטטת בין המלאכים'.

'ר' אברהם אבא ידע שאין מדרגתו של שכנו קרובה למדרגתם של גדולי המקובלים שהיו פועלים ומשיגים בעולמות העליוניים, אולם זאת ידע בוודאות כי ישנם מושגים רבים בהם אין לו כל שיג ושיח, בו בזמן שאצל שכנו אלו המילים שוכנים כבני בית קבועים, על פיו הם שגורים ועל לשונו מתגלגלים.

'ספירות' אותיות פרצופים, תיקונים מלאכים גלגולים, עליית ניצוצות נשמות ואורות' עבור ר' אברהם אבא כל אלו היו מושגים נסתרים - וכמעט שאינם מובנים.

'ר' אברהם אבא אף ניסה מספר פעמים להיכנס לעולם הפנימי, הנסתר, הנעלם והבלתי מוכר, אך ללא כל הצלחה.

פעם אחת הוא נרשם לכולל קבלה דרך מודעות רחוב שבישרו בביטחון

"ויכל" אלוקים איי איהיי... ביום השביעי....

ברוך... אתההההההה....

קול ניגון מסתלסל בקע מבעד לדלת שעליה מוצמד שלט בצורת חמסא עליו היה רשום בכתב מעוקל 'משפחת ג'יאן'.

השכן שכבר סיים את סעודתו ושם פעמיו לכיוון בית המדרש לא היה מסוגל לעמוד מנגד.

אוזנו נצמדה לדלת, הגמרא בה אחז כמעט נשמטה מידו, הוא היה מרותק להקשיב ולהאזין, לנסות להרגיש ולהתחבר.

שמא יפתחו לו שערי שמים והוא גם יראה מלאכים ושרפים...

אך לשווא, מנגינות הוא דווקא שומע... אבל שום דבר לא יותר מכך.

עם כל זאת שרבי ינון ג'יאן ור' אברהם אבא קפלו ביץ' היו נחשבים כמי ש'תורתם אומנותם', כרובם המוחלט של בני שכונתם, אלא שההבדלים בין תורתו אומנתו של זו של רבי ינון לזו של ר' אברהם אבא היו ממש כרחוק מזרח ממערב.

הספרים שחברו לפני כארבע מאות שנה היו עיקר עיסוקו של רבי ינון, ולעומתו ר' אברהם אבא, התעסק בעיקר באלו שנכתבו לפני כאלפים שנה ועד ספרי הדור האחרון.

הבדלי העדות אליהם השתייכו השניים צריכים היו לגרום באופן טבעי לכך שכל אחד יהיה שקוע בעולמו ופחות יחקור ויחפש אחר סגנון חייו של רעהו, וזאת על אף שהם התגוררו באותו הבניין דלת מול דלת.

סדר יומם היה ממש הפוך, ופעמים אף השנים היו נפגשים בדרכם, כשאחד בדרכו לקראת תחילת סדר יומו והשני בדרכו חזרה לביתו.

רבי ינון היה מתחיל את יומו כמחצית השעה לפני חצות ליל, ממש באותו זמן

סיפורי המידות הדשא הירוק של השני

עליו איזו אי נעימות.

ובפרט כאשר לנגד עיניו הוא רואה את שכנו יורד אל הטנדר המסיע את הקבוצה אל עבר מקום לימודיהם... כשיותר מדי הסברים הוא אינו מותיר, כי אם סוד נעלם ובלתי פתיר...1

מצידו השני של המתרגם המצב גם כן לא היה מרנין במיוחד!

בכל עת שהיה רבי ינון חוזה ומביט בשכנו הצועד מעדנות מביתו לעבר בית המדרש ותחת אצילי ידיו שוכנת לה גמרא עבת כרס ובצמוד אליה ספר חידושי תורה שיצא זה עתה לאור, היו הרהורים נוגים עולים בלבו.

הדפים עמוסי אותיות קטנטנות שהיו מבצבצים מבין דפי הגמרא, היו לצנינים בעיניו, והעלו בו מבוכה קלה.

היו פעמים שהם הצליחו אף להחשיך את צהלת פניו, אך כמובן, הוא דחה את העצבות לאלתר וחזר לאיתנו.

עבורו עולם זה היה זר ומנוכר.

ידע הוא גם ידע ללמוד גמרא עם פירושי הראשונים והאחרונים, אולם עדיין, הוא לא מצליח להבחין בין חילוקים הגדרות דקות.

באוזניו הוא שמע כבר הרבה על חפצא וגברא, סימן וסיבה, סברא חיצונית וסיבה יסודית, דין מזיק, בעלות דינית או בעלות ממונית... אבל במוחו... בכל פעם זה גרם לו לחוש סחרחורת מחדש.

הייתה תקופה שבה החליט רבי ינון שהוא חייב להבין אחת ולתמיד, לקבל קצת יותר מושגים, לדעת להתפלפל ולהתחדד.

ההזדמנות לא איחרה מלבוא.

מודעה שפורסמה מטעם בית הכנסת האזורי הזמינה את הציבור לדרשתו של הגאון ר' אברהם אבא, ומאחר שהערכה

1 ר' אברהם אבא בטוח שתנועת העלייה של השני פועלת בצורה נכונה יותר, ולמרות שגם לו עצמו יש תנועה של עלייה, אבל בכל זאת הוא מקנא בתנועת העלייה של לשני, כי הוא חושב שלימוד הקבלה הוא עלייה רוחנית מרוממת בכל שלבי העלייה.

רבה רחש רבי ינון בליבו כלפי ר' אברהם אבא, הייתה זו הזדמנות נפלאה עבורו ללמוד מהי 'עמקות' מקרוב.

הפעם החליט רבי ינון לא לוותר, הוא יבוא לדרשה, ויהיה מרוכז מתחילה ועד סוף, כך ידע קצת יותר להבחין ולחלק, להקשות ולתרגץ, לפלפל ולערבב.

את שנת הצהריים של ערב שבת, עליה מקפדים המקובלים קיים רבי ינון בהידור, הוא רצה להיות מוכן ומזומן עם כל כוחותיו, אולם למרות כל ההשקעה הוא נחל אכזבה קשה ומרה.

בדקות הראשונות הוא עוד החזיק ראש, הוא האזין היטב לשמועות התנאים והאמוראים הפרושים ברחבי הש"ס ביחס לסוגיא, ועל גבם פלוגתות הראשונים, אולם כשחלפו אותם רגעים, אך מיד כשהתחילו הדיוקים והחילוקים, הוא הרגיש כמו ילד קטן שאיבד דרכו בין השבילים.

הוא לא הצליח להבין מדוע עושים עסק כ"כ גדול בהסברת ההבדלים שבין האיסורים השונים, מתי רבנן גזרו ומתי לא חששו, והיכן נמצא גוף האיסור וכל השאר סייגים וגדרים.

מהדרשה יצא רבי ינון עם החלטה ברורה - הלומדע"ס זה עולם שכל כולו מעורפל שלא ניתן לתפיסה ולהשגה.

אם בזאת היה נעצר, והיה מעריך באמת את כל מה שהוא מתאמץ ומשקיע, וכך ראשו היה טמון בעולמו ושם שוקע.

כאן, במרחב האישי שלו הוא היה שם כל מעייניו והיה מוצא את משוש חייו.

אלא שעדיין בתוך ליבו פנימה, הייתה פנייה ונטייה שונה, ופעפעה בו תשוקה למשהו אחר.

במוחו קודחת ומהדהדת השאלה והמשאלה: איך ר' אברהם אבא דווקא כן מצליח? הוא כה נהנה מכל סברא, ופניו זורחות מכל חידוד של הבנה.

ומתי אזכה ואעשה אף אנכי לביתי?2

2 אף שגם לר' ינון עצמו יש את היתרון המכונה 'תנועה של עלייה', אולם בכל זאת הוא מקנא בר' אברהם אבא, מאחר שזה נראה לו שהתנועה היא פועלת בצורה יותר נכונה, בגלל שזה נשמע לו שלימוד באופן שכלי מבורר בדקות

כך חיו להם השכנים, כשכל אחד מהשניים תר ומחפש דווקא אחר היתרונות שיש לחבירו.

תחת אשר יהיה שקוע האדם בעולמו, ונהנה מפרי יגיע כפו, ומתמקד במה שמזומן ומיועד מימות עולם להיות לו לחלקו - הוא עסוק בחיפוש וחתימה להיות כמו זה המתגורר בדלת שמולו.

המושב מירון בערב ראש חודש סיון היה עמוס במבקרים, במעלה ההר משתרכים להם טורים של רכבים, טור עולה וטור יורד, כל עמך בית ישראל חפצים לשפוך צקון ליבם לפני אביהם שבשמים.

מי הוא זה שאינו חפץ לזכות לבנים צדיקים, ומי הוא זה שלא ינצל את העיתוי המיוחד לתפילת השל"ה המסורתית העוברת מדור דור.

בליל צעקות ההתרמה נשמע מקול עבר, כשהוא מתערב יחד עם קול ההמולה, אך בעיקר הוא קול התפילה הבוקע מתחת כיפת הציון העגולה.

גם רבי ינון היה בין העולים, עבורו זה אחד מהימים המסוגלים עליהם הפליגו המקובלים כעת רצון וכזמן שבו שערי שמים נפתחים.

לא לבדו הגיע רבי ינון למקום, כל חברי כולל חצות יצאו יחדיו, ולאחר סדר לימוד מיוחד במשך הלילה נעמדו הם לבקש משוכן מרומים, שיזכו לשפע ברכה ורחמים.

במקום ערכו חברי הכולל תיקונים שונים על פי ספרי המקובלים, הקפות והרחת מיני בשמים והדסים, שירות ותשבחות, וכמובן ריקודים שממתיקים את הדינים.

תפילת מנחה נערכה במקום, קרוב לשני מנינים של מתענים, בקשות וסליחות צעקות ושופרות.

בקריאת התורה שנערכה במקום נמכרו הכיבודים לטובת קופת הכולל, ורבי ינון שחיפש וחיכה לזמן מסוגל לזכות עבור נפשו ונשמתו, כבר סימן לעצמו את

הוא סולם מוצב על קרקע בנויה ויציבה

סיפורי המידות הדשא הירוק של השני

הזדמנות זו זה עידן ועידנים.

טבין ותקלין הוזיל ר' ינון מכיסו לטובת צדקת הכולל בכדי לזכות ל'מי שברך' שלאחר העלייה.

'מי שברך אבותינו אי אי.... הוא יברך את רבי ינון בן סלחה שיזכה לדעת סתרי תורה וסודותיה ולהפיצה לרבים, ויזכה לפרנסה ברווח ועשירות גדולה...

'רגע רגע' קולו של רבי ינון קטע את קולו של הגבאי, 'ברכני בידעת סוגיות הש"ס והפוסקים, להבין בפלפולה של תורה, לדעת את דברי האחרונים העמוקים, את החילוקים הדקים, והגדרים העמוקים'.

נשמע קולו של רבי ינון מתחנן ומבקש.

ישוב חזר החזן לשורר ולפזם את ה'מי שברך' מתחילתו בקול רם בלי לפסוח על התוספת שהתבקשה המתברך בתחנון של ממש.

עברה חלפה לה תפילת המנחה, הקבוצה את המקום כבר עמדה לעזוב, כשרבי ינון ניגש להיפרד ממקום הקדושה, נפל ופניו על הציון כשבכוונתו להתחיל בתפילתו.

אך לפתע - קול מוכר נשמע.

את המילים הוא שומע, אבל את הקול טרם זיהה.

'ריבונו של עולם' נשמע קול סדוק שעטוף בבכי ודמעות, 'אנא ממך, הן רצוני ותשוקתי לדעת סתרי תורה, אנא עשה שתתממש שאיפתי, לזכות להבין בסודות הקבלה'.

ולפתע קלט רבי ינון.

אכן זהו שכני היקר, הלמדן הוותיק של השכונה!

ובלא מתכוון הוא שומע אף את המשך התפילה.

'הן שאיפתי אלו אינם שאיפות חומריים, אלא רק רצון לעשות רצונך.... לדעת גלגולים להבין בתיקונים, כל אלו אינם תאוה של ידע או של כבוד.... זה רק רצון לקיים את הציווי שלך שצוית אותנו לעסוק בכל חלקי התורה... שזה כולל גם

לדעת את רזיה סודותיה וסתריה'...

'תעזרני שלא איוותר רק עם התורה שקינתי בעודי בן ישיבה, תעזרני להשיג עוד מרחבים, לדעת ולהכיל בנפשי גם את עמקי סודות התורה, עד כדי שזה יהפוך להיות חלק מהעצמיות שלי, שאני ישוטט שם ממש כמו בתוך בית'...

ר' ינון הוכה בהלם ותדהמה.

'זה שתמיד עמד לנגדי כדוגמא היה למה אני צריך לשאוף ולהיכן אפשר להגיע, וכעת אני שומע כי הוא בתפילתו דווקא מחפש את דרכי.

תמיד הייתי בטוח שהוא כאן המוצלח, הוא שקוע בסוגיות עמוקות ובביאורי הוויות, עסוק בדברי תורה ואני הקטן לומד רק דברי קבלה.

והנה עתה שומע אני כי דווקא הוא זה שרודף ומחפש אחר דרכי'.

אך סיים ר' אברהם אבא את תפילתו והרים את ראשו, ומיד נפגשו עיני שניהם.

'אח יקר' פנה רבי ינון בחביבות לשכנו, 'שמעתי את תפילתך... ונוכחתי לדעת שיש לך שאיפה עזה לדעת סתרי תורה.

אבל דע לך, שגם אני משתוקק ומתחנן ומבקש להכיל בדעתי את עומק התורה אשר ממש נעלם ממני, לדעת לחלק, לפרק, לחקור, לפלפל ולחדש, ועתה הנה אני שומע שכל תפילתך אינה אלא להיות כמוני, אתמהה!?

'אכן כן' השיב ר' אברהם אבא 'ממש מגוחך מה שקורה כאן.

גם אני התפלאתי כאשר שמעתי את ברכת ה'מי שברך' שנאמרה לפי בקשתך.

תמיד סברתי שהעסק שלך בנסתרות הוא גבוה מעל גבוה ולשם היה בי רצון עז לעלות ולהתעלות, ועתה אני נחשף לכך ששאיפותיך אינם אלא לבוא לפסגות אחרות, שזה אותם נקודות שבהם אני בעצמי מצטיין'.

בדרך למירון כל אחד היה בטוח כי מעלתו של חברו גדולה משלו.

אך בדרך חזרה כבר היה ברור להם שעיקר העיקרים הוא שכל אחד אחר חלקו ידרוש, ואז לבטח בנחלתו ישכון.

לכל אחד יש נשמה שחוצבה משורש אחר, וכל תפקידו בעולמו הוא רק להשלים את הנקודה שלה חסר.

ואזי כבר כעת ירגיש שהוא חי ממש כמו בגן עדן, במקום שעליו נאמר 'צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה'.

שם זהו עולם של חירות, הוא מקום שמשולל בעצם מכל שייכות לקנאה שנאה ותחרות.

הרעיון של הסיפור

ר' אברהם אבא למדן גדול ושכנו ר' ינון מקובל.

השניים מקנאים כל אחד בחבירו כשכל אחד רוצה להשיג את מעלתו של השני. ר' אברהם אבא רוצה לדעת קבלה, ור' ינון חפץ להבין בלומד'ס.

השניים נפגשים במירון כשכל אחד מגלה לפתע שחבירו מתפלל להיות כמוהו.

צדיק נתסר שמאזין לשיחתם מלמד אותם, שעל כל אחד להתמקד בחלקו שלו לפי שורש נשמתו וזה התיקון לקנאתם כאשר כל אחד יתעסק בשלו ויחפש את חלקו ולא יחקור אחר חלק חבירו.

